

Folktinget 90 år
Jubileumsseminarium
Rurik Ahlberg
19.5.2009

Bästa festpublik, bästa ordförande,

Internationalisering, flyttrörelser och kommersialisering. Multikulturalism, urbanisering. Tvåspråkighet. Men också vad jag skulle kalla en allt större medeltalslagstiftning. Det här är alla trender som förändrar samhället och som det svenska Finland måste orientera sig i. Men jag vill betona, det är inte bara det svenska Finland som skall orientera sig, det är hela Finland, vårt Finland med två nationalspråk. Frågan är naturligtvis hur?

Den nya omgivningen förutsätter moderna svar – svar som garanterar utvecklingen av ett liv på både finska och svenska i Finland. Det är uppenbart att det tvåspråkiga Finland behöver en strategi för att navigera bland dessa omvälvningar. De olika beslut som under de senaste åren tagits som alla försvagar svenskan ställning visar tydligt att det helt enkelt inte finns någon sådan strategi från statens sida. Jag går inte närmare in på de besluten.

Det tvåspråkiga Finland är värt mera. Nyckelfrågan för oss är att gå över från försvarskamp till initiativ. Idag fungerar det grovt taget så att vi *reagerar* på olika statliga reformer och försöker slå vakt om det som går. När reform följer på reform blir det kompromiss efter kompromiss. För Österbottens del kan t.ex. KSSR-reformen plus den statliga reformen av regionalförvaltningen tillsammans med en kommande översyn av landskapsgränserna resultera i något som Kustösterbotten aldrig mera återhämtar sig ifrån, för att ge ett exempel.

Det här måste bytas ut mot nya mål. Vad vill vi? Att föra en försvarskamp är inte en målsättning.

Jag vill ge några exempel på vad i mina ögon skulle vara rimliga mål. Först och främst: staten måste göra upp en strategi för hur Finland skall bibehållas som ett land med två levande nationalspråk. En sådan strategi är av så fundamental betydelse att den måste skrivas in i regeringsprogrammet. Staten bär det främsta ansvaret, stiftar lagar och bestämmer över hur våra skattemedel används. Inga fonder kan ta över detta ansvar av stat och kommun. Jämfört med t.ex. Kulturfondens årliga utdelning så är enbart Korsholms kommuns årliga utgifter dubbelt större.

PDF Complete

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Att stärka Finland som ett land med två nationalspråk kan inte göras så att det varken känns eller hörs. Det behövs saker som känns och hörs! I ett land med två språk måste det kunna finnas **en** svenskspråkig förvaltning för Helsingforsregionen med ansvar för utbildning, kultur, fritid, socialväsande, delar av hälsovården, men också integreringsfrågor. Det måste kunna finnas ansikten och adresser dit man kan vända sig. Visserligen finns det svenska kommittéer och dagvårds- och utbildningsnämnder redan idag som jobbar bra, men jag tror att man i Helsingforsregionen borde samla ihop alla dessa till en helhet med en förvaltning. Ju större Helsingforsregionen blir och ju mera mångkulturell den blir desto mera splittras och försvagas det svenska annars an efter. Detta borde vara en tydlig strategisk målsättning. Det är av stor betydelse för hela Finland att Helsingforsregionen också har ett svenskt byråkratiskt ansikte. Det ger en profil, en bättre service och tillvaratar bättre kunskapen hos båda språkgrupperna i landet.

Åren går snabbt. 30 år. Finns det svensk representation år 2039 i någon av huvudstadsregionens stadsstyrelser då, förutom i Grankulla? Jag fyller 67 det året. Svaret är nej. Den centrala frågan blir då; med hurdan struktur kan ett Finland som vill upprätthålla sina två nationalspråk göra det? Av helt strategisk betydelse är att kunna upprätthålla en svensk förvaltning också där språket är i minoritet. Svenska nämnder med tillräckliga befogenheter skall kunna fatta beslut i det som angår dem. I huvudstadsregionens människohav ser i alla fall jag ingenting annat som kunde fungera.

Ni märker säkert att jag friskt blandar ihop statliga och kommunala frågor. Jag tror inte man kan undvika det. Jag tror det behövs mycket speciallagstiftning för att omgestalta landet så att det tvåspråkliga Finland verkligen förstärks.

Vi skall räkna med att urbaniseringen fortsätter och rörligheten ökar. Finland blir allt mer multikulturellt. Språklösningen man kom fram till på 1920-talet i Finland byggde grovt taget på att kommunerna antingen var kompakt svensk- eller finskspråkiga och allting fungerade sen enligt det. Det är inte så mera. Då blir frågan – svarar lagstiftningen mot dagens situation? Mitt svar är också här nej. Vi behöver en lagstiftning som garanterar en svensk förvaltningsstruktur också då språket är i minoritet. För om man inte gör så, så har vi hela tiden inbyggd i systemet en försvarskamp, en försvarskamp som man inte kan vinna.

I olika tappningar är detta realitet för hela södra Finland.

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Men jag skall också göra ett hopp till Österbotten. Det är helt annorlunda. Två starka språk och kulturer – samhället motsvarar, tror jag, rätt så bra det som var avsikten med 1922 års språklag. För mig som är hemma från södra Finland är det, ja, lite som att vara utomlands. En kustremsa på över 200 km som faktiskt skiljer sig från det övriga Finland.

Det är ur den synvinkeln jag analyserat den aktuella debatten i regionen om att slå ihop upp till 10 kommuner med Vasa stad för att skapa en större stadsregion. Alla har förstås olika syften och att stärka Vasa stad är helt legitimt i och för sig. Men är det inte också så att senast kampen om de statliga ämbetsverken, ELY-beslutet, också var en påminnelse om att hela Österbottens existens som en enhetlig region står på spel? Är vi egentligen inte i ett läge där den övergripande målsättningen i Österbotten borde vara att försäkra oss om att Kustösterbotten fortbestår som en enhetlig region, en fråga som är betydligt bredare än/större än det man nu diskuterar? Om man accepterar att målsättningen är att slå vakt om Österbotten som en speciell region i Finland, och glömmer bort den pågående utredningen för en stund och inte genast viftar bort tanken som fullständigt orealistisk, börjar det se annorlunda ut. Vad vore inte mera naturligt än att Österbotten från Kristinestad till Karleby skulle bli en region med specialstatus. En särställning skulle garantera att Österbotten på mycket lång sikt kan bevara sin kultur med två starka levande språk. I en sådan modell skulle den språkliga och kulturella omgivningen skilt kunna tryggas med lagstiftning och lagstadgade organ. Eftersom omgivningen verkligen är annorlunda skulle det vara motiverat med vissa egna befogenheter, bl.a. inom utbildningspolitiken och integrationsfrågor så att de lokala förhållandena bättre kunde tas i beaktande. Landets medeltalspolitik leder nämligen till helt märkliga situationer. Inom regionen skulle det sedan finnas olika kommuner där olikheterna skulle få synas.

Bästa festpublik,

Jag tror att vi på nytt skall våga drömma och sätta målsättningar. Jag har aldrig förstått varför det inte finns någon svenskspråkig avdelning på undervisningsministeriet, borde det finnas en minister med ansvar för landets två språk så som presidenten föreslog, borde det finnas ett universitetssjukhus på svenska? Svenska för invandrare, hur skall det vara i södra Finland då det ju dokumenterat finns ett intresse, men nästan inget utbud?

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Mitt tänkande utgår ifrån att inflytande är viktigt och att man måste kunna hålla besluten i sina egna händer. Man måste kunna förvalta över en budget och det måste finnas en förvaltning som talar svenska. Ju mindre svenska det lärs ut i skolorna desto viktigare blir allt detta. T.o.m. i Vasa märker man att människornas språkkunskaper korrelerar starkt med deras ålder – unga arbetstagare talar språk sämre än äldre. Det är också en realitet som måste tas i beaktande. Då skolsystemet inte innehåller tillräckligt många timmar i svenska så finns det inte statliga eller kommunala tjänstemän som ens behjälpligt skulle kunna betjäna en på svenska. Det är också en stark orsak till att jag talar så starkt för särlösningar.

För Finland handlar det inte om mer eller mindre än att välja väg – vill man vara ett tvåspråkigt land i fortsättningen? Om svaret är ja, ja då handlar det om åtgärder som går i den riktningen som jag just målade upp.

Tack för Er uppmärksamhet.